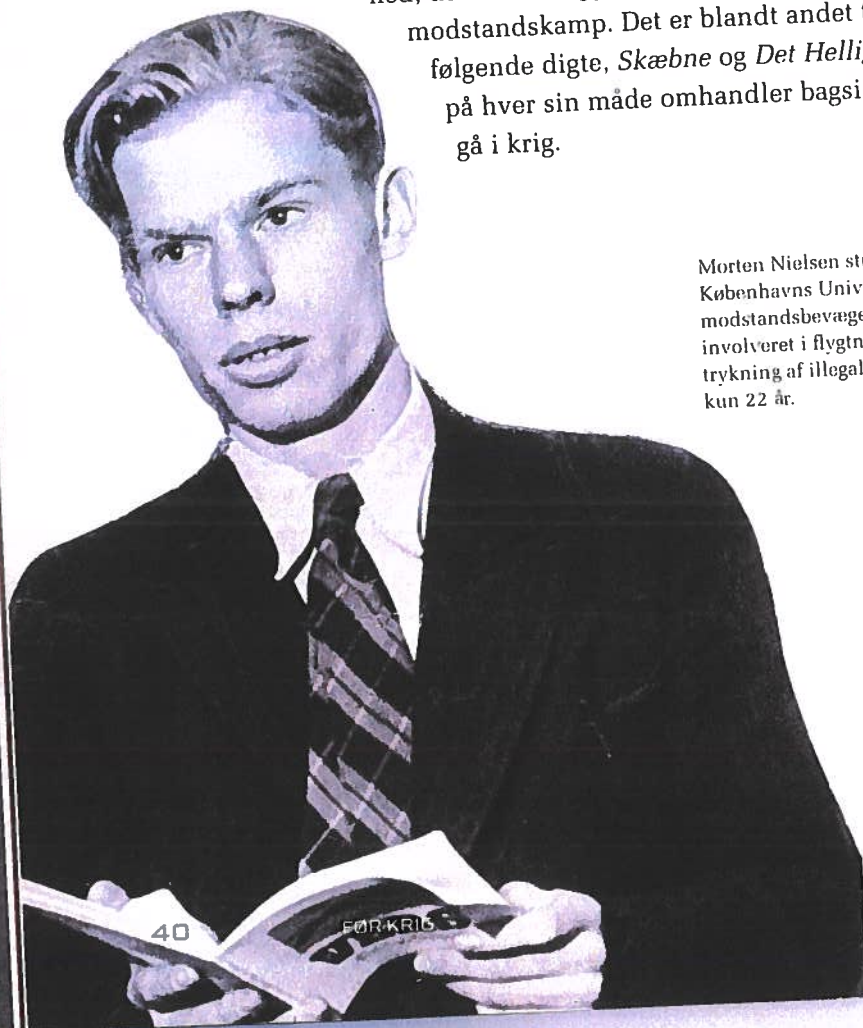

EN ANDEN dansk digter, der også tematiserer den personlige baggrund for at gå i krig, er Morten Nielsen (1922-44). For mange er Morten Nielsen blevet et symbol på det, vi gerne vil huskes for i Danmark i forbindelse med den tyske besættelse. Ud over at skrive det, kritikere har kaldt *modstandsdigte*, gik Morten Nielsen nemlig aktivt ind i modstandsbevægelsen og døde af et pistolskud i forbindelse med en våbentransport. Selvom han kun nåede at udgive én digtsamling, mens han levede (*Krigere uden Vaaben*, 1943), blev han i efterkrigstiden nærmest dyrket som en mytisk helt.

Morten Niensens digte tyder imidlertid på, at han først og fremmest var en ung mand, der prøvede at forstå, hvad der foregik, mens det foregik. Mens nogle af hans digte opildner til kamp og modstand, tematiserer de fleste digte det at være ung i en mørk tid og frygten for tidlig død. Flere af digtene handler også om krigens omkostninger og den skrøbelighed, der kunne ligge bag deltagelsen i både krig og modstandskamp. Det er blandt andet tilfældet i de følgende digte, *Skæbne* og *Det Hellige Mod*, som på hver sin måde omhandler bagsiden af det at gå i krig.

Morten Nielsen studerede litteratur på Københavns Universitet. Som aktiv i modstandsbevægelsen var han bl.a. involveret i flygningstransport og trykning af illegale blade. Han blev kun 22 år.

Morten Nielsen: *Det Hellige Mod*

(1943)

Det hellige Mod var det ikke,
der fyldte vor sidste Stund.
En blodig Fortvivlelse bare
af Livets forpinte Grund.

5

Vore Tanker – de søgte hjemad.
Og ikke til Folk og Land.
Vores Angst kan I ikke fatte.
Ingen levende Mennesker kan.

10

Et Sekund var alt bare en Hvirvel,
drønende, helvedesrød.
Vi sloges maaske som Helte,
men døde som skælvende Kød.

15

I forstaar ikke Ordet Helte.
Pligtøvet Skræk hedder Mod.
Og det som I kalder for Ærens Mark
var en Afgrund af Skidt og Blod.

20

Det gør ikke Ofret mindre.
Vores Død var trods alt en Pligt.
Men der gaber en Kløft, der er bitter,
mellem vor Død og jeres Digt.

25

Jeg siger ikke "forgæves"
om mit eget og andres Blod.
Men jeg beder jer dæmpe Tonen,
naar I taler om Heltemod.

Skæbne

(1945)

Hurtige, lyse Stemmer,
der hvirvlede ud i det blaa ...
du var ulykkelig, Tykke,
men det ku' vi ikke forstaa.

5 Svedig og fed og dum ...
Helvede satte paa Spring
og væltede dig og Cyklen.
Vi stod og lo omkring.

10 Du sad paa den forreste Bænk ...
græd ikke, nej glo, glo, glo!
naar en bange og vittig Vikar
spørger om to og to.
Vikarer i første Mellem

15 frelste en tynd Disciplin
ved at vende det hele mod dig,
der forsvarsløst blev til Grin.

Og da det omsider blev Foraar for os,
20 der var femten Aar,
og Træerne stod og lyste
over Pigernes bløde Haar,
og du kom, forsigtigt, alvorligt –
da skete det værste af alt:
25 at den, der lo højest af os,
var hende, det hele gjaldt.

Nu ta'r du Hævn! Nu gaar du
med Skraarem og Støvler paa,
30 du løfter en Arm, og det skinner
i Øjnenes blege blaa.
For Had og Haan og Trusler,
det kan et Menneske ta' –
men ikke det, nej aldrig:
35 Det og grines a' ...

Nu er du noget, Tykke!
Mand og Partikammerat.
Og hvis vi en Dag skal til Muren,
saa er din Haand parat.
Parat til at smadre et Knojern
ind i min Mund, naar du slaar,
for nu vil du dræbe, Tykke,
alle de onde Aar.

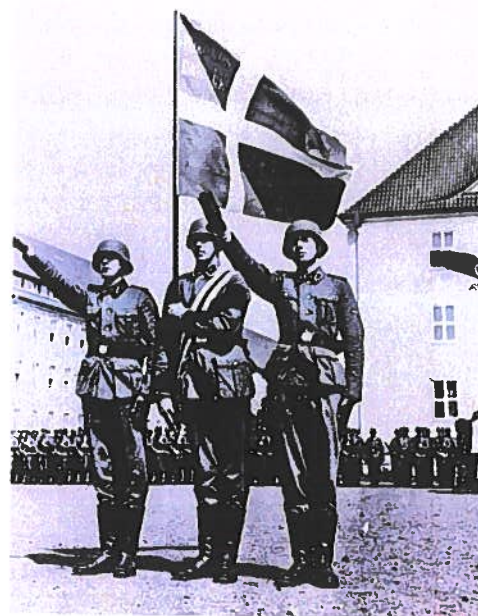
5

OPGAVER

I GRUPPER ELLER I KLASSEN

FOKUSERET ANALYSE, FORTOLKNING OG PERSPEKTIVERING

- Lav en personkarakteristik af Tykke i digtet *Skæbne*. Diskuter, hvad der får ham til at blive nazist og hvorfor digtet hedder *Skæbne*.
- Perspektiver til digtet *Det Hellige Mod*. Hvordan er rytmen i det digt i forhold til *Skæbne*? Hvem er *vi*, *jeg* og *I* i digtet, og hvorfor hedder det netop *Det Hellige Mod*?
- Hvad siger de to digte om baggrunden for at drage i krig? (Inddrag evt. analysemodellen, side 9).

SKRIVEØVELSE

INDIVIDUELT ELLER TO OG TO

- Omskriv *Skæbne* til en kort novelle, hvor Tykke er hovedpersonen.